

VPRAŠALNIK ZA KANDIDATA ZA KOMISARJA**Raffaele FITTO****Izvršni podpredsednik za kohezijo in reforme****1. Splošna usposobljenost, evropska zavezanost in osebna neodvisnost**

Kateri vidiki vaših osebnih kvalifikacij in izkušenj so še posebej pomembni za prevzem komisarske funkcije in promocijo splošnega evropskega interesa, zlasti na področju, za katero bi bili odgovorni? Kako boste prispevali k izvajanju političnih usmeritev Komisije? Kako nameravate uresničevati načelo enakosti spolov in vidik spola vključiti v vse politike svojega resorja? Kako boste poskrbeli za vključevanje mladih?

Kako lahko Parlamentu jamčite svojo neodvisnost in kaj boste storili, da vaše pretekle, sedanje in prihodnje dejavnosti ne bodo vzbujale dvoma o opravljanju vaših nalog v Komisiji?

Ko sem odraščal, je bila Evropa močno razdeljena, zato je moja izobrazba temeljila na spoštovanju vrednot in načel, zapisanih v evropskih pogodbah: svoboda, demokracija, pravna država, pluralizem, enakost, spoštovanje človekovega dostojanstva, varstvo državljskih pravic ter enakost žensk in moških.

Svojo politično kariero sem začel v stranki, s katero sem imel skupne vrednote, vključno z njenim evropskim poslanstvom: „Democrazia Cristiana“. V svoji karieri sem zasedal položaje na različnih ravneh. Na lokalni ravni, potem ko sem bil leta 1990 prvič izvoljen za deželnega svetnika Apulije, sem bil leta 2000 izvoljen za predsednika dežele. Poleg tega, da sem bil večkrat poslanec italijanskega parlamenta, sem bil minister za regionalne zadeve in lokalno avtonomijo (leta 2008), nato minister za kohezijo (leta 2010), od leta 2022 pa minister za evropske zadeve, jug, kohezijsko politiko ter nacionalni načrt za okrepanje in odpornost. Na evropski ravni sem bil prvič izvoljen za poslanca Evropskega parlamenta leta 1999, nato pa še v letih 2014 in 2019. Od leta 2000 do leta 2005 sem bil član Odbora regij, kjer sem bil med letoma 2002 in 2004 predsednik komisije za politiko teritorialne kohezije.

Vedno sem odločno podpiral evropski projekt ter temeljna načela in vrednote pravne države, na katerih temelji. Za celino, ki je prestala uničujočo bratomorno vojno, je evropsko povezovanje pot brez primere in je skupaj z evroatlantskim zavezništvom glavno orodje za zagotavljanje miru, dobrobiti, blaginje in varnosti Evropejcev. Brutalna agresija Rusije proti Ukrajini in konflikt na Bližnjem vzhodu kažeta, da tega ne bi smeli jemati za samoumevno. Naša enotnost in odločenost sta naše najboljše orožje za zaščito teh dosežkov in vrednot, na katerih temeljijo.

V svojih različnih vlogah sem pridobil znanje iz prve roke in sem lahko „izkusil“ kohezijsko politiko in politiko regionalnega razvoja z različnih vidikov, tako kot predsednik dežele kot minister, saj sem se udeleževal zasedanj ustrezne sestave Sveta. Kot poslanec Evropskega parlamenta sem bil član odbora REGI, kohezijsko politiko pa sem spremljal tudi kot član Odbora regij.

Kohezijska politika je temeljni steber evropskega projekta. Ponovno izvoljena predsednica von der Leyen je v poslanici zapisala, da „je evropska kohezija namenjena približevanju Evrope njenim državljanom in zbliževanju Evropejcev“. S tem zapisom se strinjam in če bom potrjen, bom zavzeto in po svojih najboljših močeh prispeval k temu cilju.

Evropska unija se bo v naslednjih petih letih soočala z velikimi izzivi, kot so zeleni in digitalni prehod, varnost v zapletenih geopolitičnih razmerah, ponovni zagon njene konkurenčnosti v hitro razvijajočem se svetovnem gospodarstvu, obramba našega socialnega modela in demokracije ter priprava na prihodnjo širitev. V tem okviru bi morala kohezijska politika prispevati k ciljem Evropske unije, kot so opredeljeni v političnih usmeritvah, ki jih je predstavila izvoljena predsednica von der Leyen. V zvezi s tem bo bistveno zagotoviti zadostna sredstva in si skupaj prizadevati za trden proračun.

Moje izkušnje v vlogi ministra, pristojnega za izvajanje italijanskega nacionalnega načrta za okrevanje in odpornost, ki je po velikosti največji v Evropi, so mi omogočile neposreden vpogled v pomembne priložnosti, ki jih instrument NextGenerationEU predstavlja za Evropsko unijo, skupaj z izzivi in občutljivimi vidiki tega velikega in zgodovinskega skupnega projekta.

Če bom potrjen, nameravam te izkušnje izkoristiti v sodelovanju s komisarjem ali komisarko za gospodarstvo in produktivnost, da bi do roka za odhodke leta 2026 uresničili dogovorjene reforme in naložbe, določene v načrtih držav članic za okrevanje in odpornost, kot je navedeno v moji poslanici.

Na svoji poklicni poti sem bil na različnih ravneh udeležen v številnih evropskih politikah, zato vem, kako pomembno je usklajevanje njihove zasnove in izvajanja. Če bom potrjen, se zavežujem, da bom kot izvršni podpredsednik sodeloval s kolegi oziroma kolegicami, pristojnimi za kmetijstvo in prehrano, trajnostno mobilnost in turizem, ribištvo in modro gospodarstvo, ter drugimi, da bodo te politike medsebojno povezane in delovale sinergijsko ter tako prispevale k blaginji Evropske unije in njenih državljanov in državljanov.

V celoti sem zavezan enakosti spolov, saj menim, da namenjanje pozornosti enakosti spolov ne sme biti le dolžnost, temveč pomeni veliko priložnost za delovanje vsake družbe. Zato bom zavzeto spodbujal uravnoteženo zastopnost spolov v vodstvu, začeni s svojim kabinetom, in prepričan sem, da bo zato naša struktura učinkovitejša in bo bolje zastopala različne občutljive interese, potrebne za optimalno odločanje. Prizadeval si bom vključiti vidik spola v kohezijsko politiko in vsa druga področja svojega resorja.

Vedno sem spodbujal mlade in vlagal vanje, saj je zaradi njih družba bolj zdrava, inovativna in dinamična. V skladu s političnimi prednostnimi nalogami izvoljene predsednice von der Leyen se zavežujem, da bom pri oblikovanju politik v svojem resorju namenil prednost vidiku mladih. Mladinski dialogi bodo odlična priložnost, da se prisluhne potrebam in stališčem mladih. Zato se veselim prvega dialoga v prvih stotih dneh svojega mandata.

Vedno sem ravnal v izključnem javnem interesu. Če bom potrjen kot izvršni podpredsednik, bom opravljal svoje naloge v izključnem evropskem interesu, pri čemer bom v celoti spoštoval duha in črko Pogodb, zlasti obveznosti iz člena 17 Pogodbe o Evropski uniji (PEU). Tako na osebni kot na političnem področju sem vedno deloval neodvisno in kot član Komisije ne bom zahteval ali sprejemal navodil od nobene države članice, katere koli druge institucije ali katerega koli drugega organa. Prav tako bom dosledno spoštoval in upošteval kodeks ravnanja članov Evropske komisije in njegove določbe o nasprotju interesov. Zavežujem se, da bom svojo izjavo o interesih nemudoma posodobil, če bodo potrebne kakršne koli spremembe.

2. Upravljanje resorja in sodelovanje z Evropskim parlamentom

Ali se lahko zavežete, da boste Parlament ustrezno obveščali o svojih dejavnostih in ukrepih vaših oddelkov? V kakšnem smislu se čutite odgovorni Evropskemu parlamentu?

Kaj ste pripravljeni izrecno obljubiti v zvezi s sodelovanjem in navzočnostjo v Parlamentu, tako na sejah odborov kot na plenarnem zasedanju, v zvezi s preglednostjo, sodelovanjem in dejansko nadaljnjo obravnavo stališč in zahtev Parlamenta glede zakonodajnih pobud? Ali ste v zvezi z načrtovanimi pobudami in tekočimi postopki pripravljeni Parlamentu pravočasno posredovati enakovredne informacije in dokumente kot Svetu?

Če bom potrjen, se zavežujem, da bom kot izvršni podpredsednik zagotovil celovite in podrobne informacije o ukrepih v okviru mojih pristojnosti.

Evropski parlament in Komisija se glede na svoje zgodovinske institucionalne odnose tesno usklajujeta, saj oba udeležena voljo do povezovanja in evropskega duha. Ne nameravam odstopati od te vizije.

Zato menim, da je bistveno zagotoviti preglednost in odgovornost do Evropskega parlamenta. Ker sem bil več kot deset let poslanec Evropskega parlamenta in minister za evropske zadeve, jug, kohezijsko politiko ter nacionalni načrt za okrevanje in odpornost, menim, da je za uspešno delovanje demokratičnega zakonodajnega postopka bistveno zagotoviti njegovo ustrezno vključenost.

Po mojem mnenju odgovornost do Parlamenta ne bi smela biti omejena na poročanje o odločitvah, temveč je potreben tudi stalen in ploden dialog, ki je temelj dobrega upravljanja. Bistvenega pomena bo, da se ti dialogi začnejo čim prej.

Parlament in Svet bom v njihovih vlogah sozakonodajalcev obravnaval kot enako pomembna in zagotovil bom, da se bo to načelo odražalo v izmenjavi ustreznih informacij v okviru moje pristojnosti. To ni le pravna obveznost, temveč tudi temeljna zahteva za člana kolegija, ki neposredno odgovarja izvoljenim poslaneu Evropskega parlamenta.

V usmeritvah in poslanici izvoljene predsednice von der Leyen je poudarjena namera nadaljnje krepitve posebnih odnosov med Evropskim parlamentom in Komisijo. To je tudi moja vizija, zato bom zagotovil reden pretok informacij z ustreznimi parlamentarnimi odbori in sem na voljo za dvostranska srečanja. Redno bom sodeloval v medinstitucionalnih pogajanjih in se bom na zahtevo udeležil plenarnih zasedanj in strukturiranih dialogov parlamentarnih odborov. Poleg tega bom zagotovil hitre in natančne odgovore na vprašanja članov odbora, povezana z mojim področjem.

Da bi zagotovil preglednost, sem pripravljen organizirati strukturirane dialoge z ustreznimi parlamentarnimi odbori in bom v celoti spoštoval določbe Okvirnega sporazuma o odnosih med Evropskim parlamentom in Komisijo ter Medinstitucionalnega sporazuma o boljši pripravi zakonodaje.

Izvoljena predsednica von der Leyen se je zavezala, da se bodo tudi v prihodnje komisarji na parlamentarne resolucije, ki jih bo sprejela večina poslancev, redno odzivali z zakonodajnimi predlogi, in sicer ob polnem spoštovanju načel sorazmernosti, subsidiarnosti in boljše priprave zakonodaje. Poleg tega izvoljena predsednica meni, da je treba okrepiti sodelovanje iz člena 225 PDEU, in poziva komisarje in komisarke, naj sodelujejo v strukturiranih dialogih s parlamentarnimi odbori o zadevnih resolucijah. V celoti podpiram te cilje in če bom potrjen, bom sodeloval s Parlamentom v vseh fazah razprave o resolucijah. Ker sem bil dolga leta poslanec Evropskega parlamenta, sem trdno prepričan, da bo to pozitivno vplivalo na rezultate našega dela.

Odločno podpiram vizijo izvoljene predsednice von der Leyen glede pomena večje prisotnosti na terenu. Če bom potrjen, se bom zavezal k rednemu obiskovanju držav članic in njihovih regij, da bom lahko ocenjeval rezultate kohezijske politike. Bistvena bodo srečanja z državljani po vsej Uniji, tako v mestih kot na podeželju in na manj poseljenih območjih.

V prihodnjih mesecih bo ključnega pomena, da EU še naprej podpira dolgoročne reforme in naložbe, ki neposredno prispevajo h krepitvi evropske rasti. Za doseganje teh ciljev bo v skladu s Pogodbama nujno sodelovanje z Evropskim parlamentom, Svetom in Odborom regij. Pomembno bo tudi prisluhniti stališčem posameznih regij in lokalnih skupnosti, ki imajo vsaka svoje občutljive točke in posebnosti, ter zagotoviti ustrezno upoštevanje njihovih potreb pri oblikovanju okrepljene in posodobljene kohezijske politike. V čast bi mi bilo, če bi lahko v Evropski komisiji, ki je ključna institucija, imel vlogo varuha Pogodb. V imenu skupnega interesa Unije bom branil naše vrednote in vedno deloval v skladu z načelom kolegialnosti. Tesno bom sodeloval z drugimi člani kolegija, da bi uresničili prednostne naloge, ki jih je določila predsednica von der Leyen.

Vprašanja Odbora za regionalni razvoj

3. Prihodnost kohezijske politike – poglavitne dosedanje izkušnje – poenostavitev

Kakšna je vaša vizija za prihodnost kohezijske politike po letu 2027 in katera so po vašem mnenju ključna spoznanja, ki bi jih bile v zvezi s tem morale Evropska komisija in države članice pridobiti iz prejšnjih programskih obdobj? Ali menite, da so cilji odpravljanja regionalnih razlik ter ekonomske in socialne kohezije utemeljeni in kako boste zagotovili, da se bo načelo neškodovanja koheziji odražalo v prihodnjem večletnem finančnem okviru? Ali boste še naprej podpirali kohezijsko politiko kot naložbeni in solidarnostni mehanizem za vse regije? Kako boste poskrbeli za razvoj manj razvitih regij in za ustrezen odziv na izzive, s katerimi se spoprijemajo mestna območja? Kako boste obvarovali osrednji namen kohezijske politike in zanj v predlogu večletnega finančnega okvira zagotovili trdna proračunska sredstva? Kako boste obenem povečali njeno prožnost za obvladovanje novonastajajočih potreb in njeno preglednost, pospešili procese izvajanja in poskrbeli za njeno poenostavitev? Zanima nas zlasti, ali bi bilo treba sklade kohezijske politike reformirati na podlagi modela uspešnosti, podobno kot pri mehanizmu za okrevanje in odpornost? Kako boste v zvezi s tem zagotovili kontinuiteto kohezijske politike, obvarovali njene prvotne cilje ter poskrbeli, da bodo pri njenem prihodnjem upravljanju in financiranju spoštovani model deljenega upravljanja, lokalni pristop, upravljanje na več ravneh in načela partnerstva ter ohranjena vloga lokalnih in regionalnih oblasti? Ali boste v naslednjem obdobju finančnega načrtovanja preučili možnost, da bi se vzpostavil učinkovit mehanizem za neposreden dostop regionalnih in lokalnih organov, mest in občin v vsaki državi članici do kohezijskih skladov na podlagi njihovih specifičnih razvojnih potreb?

Ekonomska, socialna in teritorialna kohezija je eden glavnih ciljev Unije ter je bistvenega pomena za njen polni razvoj in trajen uspeh. Kohezijska politika uteleša temeljne vrednote Evropske unije, tj. enotnost, solidarnost in pravičnost za vse regije. Krepitev ekonomske, socialne in teritorialne kohezije povečuje produktivnost, inovacije in konkurenčnost. Moja vizija za kohezijsko politiko po letu 2027 je osredotočena na spodbujanje konvergence, zmanjševanje regionalnih razlik in podpiranje vseh regij, zlasti manj razvitih, pri zagotavljanju trajnostne ekonomske, teritorialne in socialne kohezije. Naslednji večletni finančni okvir je priložnost za oblikovanje okrepljene in posodobljene kohezijske politike in politike rasti v sodelovanju z nacionalnimi, regionalnimi in lokalnimi organi. Kohezijska politika v naslednjem večletnem finančnem okviru mora biti usklajena s širšimi prednostnimi nalogami EU. Prav tako mora postati bolj osredotočena, enostavnejša in učinkovitejša. Regionalne in socialne razlike bomo prizadevali odpraviti z zagotavljanjem prilagojenih rešitev za regionalne in lokalne izzive ter podpiranjem regij, vključno z otoki in najbolj oddaljenimi regijami, da bodo dohitele zaostanek. V okviru tega procesa bomo morali mobilizirati reforme in naložbe, da bi pomagali vzpostaviti, kar je potrebno za uspešno skupnost.

Temeljna načela kohezijske politike so: lokalni pristop, upravljanje na več ravneh in sodelovanje. Pri razvoju večletnega finančnega okvira za obdobje po letu 2027 bom zagotovil ohranitev teh temeljnih načel. Regionalni in lokalni organi bodo morali biti v središču oblikovanja in izvajanja načrtov, da se zagotovi čim širša odgovornost. Kohezijska politika mora biti sposobna prilagajanja novim izzivom, kot so podnebne spremembe, digitalna preobrazba, demografske spremembe in krepitev socialne vključenosti. Zaradi teh spreminjajočih se razmer moramo ostati prožni in usmerjeni v prihodnost, hkrati pa ostati zvesti kohezijski politiki kot temelju enotnosti in moči Unije.

Čeprav napredka ni mogoče zanikati, regionalne razlike še vedno obstajajo, nastajajo pa tudi nove, pri čemer nekatere regije stagnirajo zaradi izzivov, zlasti pri učinkoviti uporabi virov. Naložbe same po sebi ne zadostujejo. Naložbe in reforme kohezijske politike bi morale biti tesno povezane, da bi se spoprijeli z dolgotrajnimi izzivi ter pospešili navzgor usmerjeno konvergenco naših ozemelj in izvajanje naložb na terenu. Za trajnostno regionalno rast je potreben bolj uravnotežen pristop, ki zajema ustrezen regulativni okvir, krepitev zmogljivosti in strateško načrtovanje. Krepitev nacionalnih in regionalnih upravnih zmogljivosti ter izboljšanje upravljanja sta enako pomembna za učinkovito upravljanje sredstev, izvajanje reform in doseganje oprijemljivih rezultatov.

Potrebna je nadaljnja poenostavitev, zmanjšanje upravnih bremen in omogočanje upravičencem, zlasti malim in srednjim podjetjem ter lokalnim skupnostim, da bodo učinkoviteje dostopali do sredstev. Dostop bodo znatno olajšali racionalizacija postopkov, skrajšanje upravnih postopkov in povečanje preglednosti, in sicer z upravljalnimi preverjanji na podlagi tveganja in dodatno usklajenimi pravili o upravičenosti. Zgodnejše vključevanje lokalnih in regionalnih organov v postopke odločanja bo zagotovilo učinkovitejšo uporabo sredstev, boljše usklajenost z regionalnimi potrebami in večjo vlogo lokalnih akterjev pri oblikovanju njihovega razvoja. Drugi ključni cilj je smotrnost. Vsak evro iz proračuna EU mora biti dobro izkoriščen. Prav tako moramo biti sposobni bolje obveščati vse državljane EU o tem, kaj se financira iz proračuna EU. V prihodnje bi morali upoštevati tudi izkušnje s poenostavljenimi modeli izplačil, saj so ti nekoliko zmanjšali upravno breme, ne da bi ogrozili finančni nadzor. Te spremembe bodo ključnega pomena za večjo prožnost in odzivnost kohezijske politike.

Pri razmisleku o prihodnosti kohezijske politike bo treba upoštevati različne možnosti, oceniti njihove prednosti in upoštevati stališča zadevnih deležnikov. Zagotoviti bomo morali preglednost glede končnih prejemnikov sredstev EU, da se omogoči sledljivost in odgovornost, ter poiskati načine za omejitev upravnega bremena za upravičence in izvajalske organe. Oceniti bomo morali tudi najboljše načine za večjo prožnost kohezijske politike za reševanje nastajajočih izzivov.

Spodbujanje kohezije je skupna odgovornost EU in njenih držav članic. Tesno bom sodeloval z drugimi komisarji in komisarkami za zagotovitev, da ekonomska, socialna in teritorialna kohezija ostane v središču naslednjega večletnega finančnega okvira.

Kohezijska politika bo še naprej podpirala vse regije, s posebnim poudarkom na manj razvitih regijah. V teh regijah bodo naša prednostna naloga naložbe, ki izboljšujejo dostop do zaposlitve, storitev in infrastrukture, hkrati pa zagotavljajo, da regije, ki zaostajajo pri zelenem in digitalnem prehodu, prejmejo potrebno podporo.

Mestna območja se srečujejo s posebnimi izzivi, ki segajo od cenovno dostopnih stanovanj do prometnih zastojev in okoljske trajnostnosti. Če bom potrjen, bom predlagal celovit program politike za mesta, ki bo zagotovila jasno vizijo za razvoj mest, opredelila pristop EU k trajnostni rasti mest in prednostne naloge EU pretvorila v konkretne lokalne ukrepe. Da bi zagotovili, da nobeno mesto ne bo zapostavljeno, morajo mesta prevzeti odgovornost in

dejavno sodelovati pri oblikovanju in izvajanju politik. Če bom potrjen, bom tesno sodeloval z Evropskim parlamentom, da bi mestom ter lokalnim in regionalnim organom zagotovili učinkovitejši dostop do financiranja.

4. Povezava z reformami, pravno državo, evropskim semestrom, pogojevanjem

V devetem kohezijskem poročilu je poudarjeno, da je treba preučiti načine za poglobitev povezave med naložbami in reformami, da bi čim bolj povečali učinek kohezijske politike. Obstajajo pa pomisleki, da bi lahko z morebitno uvedbo pogojenosti ogrozili cilje kohezijske politike, kot so navedeni v členih 174 in 175 PDEU. Ali torej podpirate močnejšo povezavo med financiranjem kohezijske politike in najpomembnejšimi nacionalnimi reformami? Če je odgovor pritrdilen, katere vrste reform bi morale biti povezane z dostopom do sredstev? Ali razmišljate o tem, da bi dostop do sredstev povezali z evropskim semestrom, zlasti z makroekonomsko pogojenostjo? Ali boste poskrbeli, da države članice ali regije z omejenimi upravnimi zmogljivostmi ne bodo nesorazmerno kaznovane glede tega? Ali nameravate okrepiti povezavo med kohezijsko politiko in spoštovanjem načela pravne države, in sicer s strožjim izvrševanjem glede uporabe horizontalnih omogočitvenih pogojev, zlasti glede izvajanja Listine EU o temeljnih pravicah? Kako boste zagotovili, da zadržanost nacionalnih vlad glede izvajanja nekaterih reform ne bo ovirala dostopa regij do sredstev?

V devetem kohezijskem poročilu Komisije je poudarjen pomen nadaljnje krepitve povezave med naložbami in reformami, da bi čim bolj povečali učinek kohezijske politike. Povezava med konvergenco in strukturnimi reformami bo še naprej ključnega pomena, kot se je pokazalo v obdobju 2021–2027, ko je Unija to povezavo že okrepila, zlasti z zagotovitvijo tesne usklajenosti z evropskim semestrom. Specifična priporočila za države, izdana v zadnjih letih, usmerjajo opredelitev potreb držav članic po reformah in naložbah ter se bodo še naprej uporabljala kot vodilo za vmesni pregled. Da bi reforme uskladili z naložbami ter učinkovito spodbujali regionalno rast in razvoj, smo v programe, kot je Sklad za pravični prehod, vključili tudi regionalno in teritorialno razsežnost.

Povezovanje evropskega semestra in izplačil sredstev EU je v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost pokazalo svoje prednosti. To je EU omogočilo, da je državam članicam zagotovila neposredno podporo pri razvoju in izvajanju dolgoročnih reform in naložb, ki obravnavajo nacionalne izzive in neposredno prispevajo h krepitvi trajnostne evropske rasti in pravne države. Skupna podpora reformam in naložbam v okviru enega načrta se je izkazala za učinkovito ter je povečala skladnost in učinkovitost ter povečala sinergije.

Poleg tega so bili v okviru skladov kohezijske politike omogočitveni pogoji za obdobje 2021–2027 racionalizirani, da bi zagotovili vzpostavitev potrebnih okvirov za učinkovito izvajanje skladov. Na primer, omogočitveni pogoj za upravljanje energetskega sektorja je spodbudil prilagoditve in vzpostavitev sistemov za izdajanje energijskih izkaznic. Podobno so strategije pametne specializacije, ki se zahtevajo v okviru omogočitvenega pogoja v zvezi s specifičnim ciljem „razvoja in izboljšanja raziskovalne in inovacijske zmogljivosti ter uvajanje naprednih tehnologij“ ter „razvoja znanj in spretnosti za pametno specializacijo, industrijski prehod in podjetništvo“, spremenile način financiranja inovacij na regionalni ravni.

Države članice in Komisija morajo pri izvrševanju proračuna zagotoviti skladnost z Listino Evropske unije o temeljnih pravicah in spoštovati vrednote Unije iz člena 2 PEU, ki se nanašajo na izvrševanje proračuna. Vse operacije, financirane na podlagi uredbe o skupnih določbah, morajo biti skladne z veljavnim pravom, ki vključuje spoštovanje Listine o temeljnih pravicah. Horizontalni omogočitveni pogoj v zvezi z Listino je zagotovil močne spodbude za strukturne spremembe, zlasti na področju reforme pravosodja. To je bilo storjeno v povezavi z mejniki za okrevanje in odpornost ter letnimi poročili o stanju pravne države, v katerih so opredeljeni ključni elementi reforme za zagotovitev učinkovitega sodnega varstva. Poleg tega se uredba o splošnem režimu pogojenosti uporablja za vse sklade EU, vključno s kohezijsko politiko. Tem načelom sem v celoti zavezan.

Izvoljena predsednica von der Leyen je v svojih političnih usmeritvah poudarila, da bo prihodnji dolgoročni proračun vlagal v spoštovanje pravne države in bo imel zaščitne ukrepe za nadaljnje zagotavljanje spoštovanja pravne države. Prvič, ti bi temeljili na stalni uporabi splošnega režima pogojenosti, ki se uporablja za vse sklade. Drugič, upoštevati bomo morali izkušnje, pridobljene pri izvrševanju sedanjega proračuna in instrumenta NextGenerationEU, vključno s tesnejšo povezavo med reformami in krepitvijo pravne države. Uporaba različnih instrumentov je pokazala, da obstaja možnost za še večjo učinkovitost pravil.

Kohezijska politika je oblikovana tako, da lahko naložbeno podporo prilagodi regionalnim in lokalnim potrebam. Če bom potrjen kot izvršni podpredsednik za kohezijo in reforme, bom zagotovil, da bodo reforme skrbno usklajene z regionalnimi razmerami in da bo kohezijska politika ostala gonilna sila rasti in konvergence v vseh regijah, kar bo povečalo produktivnost, konkurenčnost in inovacije, pri čemer nobena regija ne bo zapostavljena. V ta namen bom vzdrževal tesen dialog z vsemi regionalnimi in lokalnimi organi, da se ugotovijo morebitne ovire

pri dostopu do sredstev EU, in posebno pozornost namenil zagotavljanju, da bodo ti organi v središču na ravni oblikovanja in na ravni izvajanja.

Zagotavljanje ustreznih upravnih zmogljivosti v državah članicah ter regionalnih in lokalnih organih je bistveno za izvajanje in črpanje sredstev EU. Zavedam se slabosti upravnih zmogljivosti v nekaterih državah članicah in regijah. Če bom potrjen, nameravam še naprej podpirati krepitev zmogljivosti držav članic na naslednjih področjih: (a) krepitev javne uprave in upravljanja ter (b) krepitev zmogljivosti za izvajanje (tj. oblikovanja in izvajanja) reform, tudi z okrepljeno digitalizacijo.

5. Vzhodne regije, širitev, evropski čezmejni mehanizem

V okviru sedanje ruske vojne proti Ukrajini se obmejne regije EU, zlasti vzhodne in severne regije na zunanjih mejah z Rusijo, Belorusijo in Ukrajino, spoprijemajo z dvojnimi izzivi, da morajo povečati svojo varnost, obenem pa oživiti svoj gospodarski in socialni razvoj. Ali načrtujete pobude ali posebne podporne ukrepe za pomoč tem obmejnimi regijam pri reševanju resnega upada gospodarske aktivnosti? Katerim vrstam pomoči in političnim pobudam boste dali prednost? Poleg pritiska na proračun kohezijske politike iz teh vzhodnih in severnih regij bo nanj dodatno vplivala načrtovana širitev na Ukrajino, Moldavijo, Zahodni Balkan in morda še Gruzijo. Kako boste zagotovili, da bo proračun za kohezijsko politiko zadostoval za izpolnitev vse večjih potreb? Poleg tega je treba opozoriti, da bo proračun za kohezijsko politiko v vse večji oviri še zaostrujejo gospodarsko recesijo, in to ne samo v regijah, ki jih je prizadela ruska vojna, temveč v vseh regijah EU. Te ovire drobijo enotni trg, zaradi česar se na ravni EU izgubi na milijarde evrov in na milijone delovnih mest. V teh izrednih okoliščinah je treba na eni strani reševati potrebe obmejnih regij, ki jih je prizadela vojna, po drugi strani pa se pripraviti na širitev. Zato sprašujemo: ali boste na prvo mesto postavili zaključek medinstitucionalnih pogajanj o uredbi o mehanizmu za reševanje pravnih in upravnih ovir v čezmejnem okviru, s čimer se že vse predolgo odlaša?

Obmejne regije EU, zlasti tiste ob zunanjih mejah z Rusijo in Belorusijo, se spopadajo z dvojnimi izzivi, in sicer krepitev varnosti in oživiljanjem svojega gospodarskega in socialnega razvoja. Varnost in gospodarski razvoj teh regij sta bila močno prizadeta kot neposredna posledica ruske vojne agresije proti Ukrajini.

Za ublažitev tega vpliva na obmejne regije je bilo uvedenih več pobud. Prvič, sredstva iz Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR) v višini 150 milijonov evrov, ki so bila prvotno dodeljena programu Interreg z Rusijo in Belorusijo, so bila prerazporejena v notranje programe čezmejnega sodelovanja. To zagotavlja, da lahko vse regije EU, ki mejijo na Rusijo in Belorusijo, sodelujejo v vsaj enem notranjem programu Interreg. Drugič, Komisija je okrepila svoje zaveze programu Interreg z objavo ciljnih usmerjenih razpisov, vzpostavitev informacijskih točk in zagotavljanjem dodatne podpore regijam, ki mejijo na Rusijo. Na primer pobuda „Regije, ki dohitevajo druge“ (CuRI) v sodelovanju s Svetovno banko podpira baltske države pri razvoju regionalne odpornosti.

Nasprotno pa regije, ki mejijo na Ukrajino, v zadnjih treh letih niso le nadaljevale, temveč tudi okrepile svoje čezmejno sodelovanje z Ukrajino. Komisija je dodatnih 135 milijonov evrov, prvotno načrtovanih za programe sodelovanja z Rusijo in Belorusijo, preusmerila v čezmejne programe z Ukrajino in Republiko Moldavijo. To financiranje podpira ključne sektorje, kot so okolje, zdravje, izobraževanje in upravljanje meja. Čezmejni programi s Poljsko, Slovaško, Madžarsko in Romunijo zagotavljajo skoraj 400 milijonov evrov sredstev EU, vključno s 67 milijoni evrov za pobudo EU o solidarnostnih pasovih. Z ohranitvijo in razširitvijo teh čezmejnih programov želimo spodbujati tesnejše sodelovanje med regijami EU in Ukrajino ter pomagati pri obvladovanju teh izzivov, hkrati pa podpirati gospodarsko okrevanje, tako na lokalni ravni kot v Ukrajini.

Če bom potrjen, si bom prizadeval za nadaljnje zagotavljanje podpore vzhodnim obmejnimi regijam, ki jih je ruska vojna agresija najbolj prizadela, zlasti pri njihovih prizadevanjih za preusmeritev lokalnega gospodarstva. Pobuda „Regije, ki dohitevajo druge“ bi lahko na primer zagotovila zanimive predloge v zvezi z vzpostavljanjem novih inovacijskih središč ali v zvezi z izkoriščanjem regijskih potencialov za podporo proizvodnji energije iz obnovljivih virov, razvoju novih proizvodnih ekosistemov, itd. Za regije, ki mejijo na Ukrajino in Moldavijo, bi se prizadevanja lahko usmerila na povečevanje povezav na vseh ravneh (infrastruktura za promet in digitalni tokovi, inovacijski grozdi, dostop do javnih storitev) in priprave na pristop. Sodeloval bom tudi s komisarjem oziroma komisarko za širitev in zagotovil pozorno spremljanje napredka, ki so ga države širitve dosegle pri gospodarskem zblizevanju z EU, njihovem postopnem vključevanju v enotni trg in izvajanju ključnih reform, potrebnih za čim boljši izkoristek sredstev EU, kar bo ključnega pomena za nemoten pristop k EU.

Moja prednostna naloga je tudi odprava stalnih upravnih in pravnih čezmejnih ovir, s katerimi se spopadajo te regije. V celoti podpiram zaključek dolgotrajnih medinstitucionalnih pogajanj o uredbi o spodbujanju čezmejnih

rešitev. Zavedam se, kako pomembno je to za državljane, ki živijo in delajo na obmejnih območjih. Zato nameravam tesno sodelovati z državami članicami in odpraviti njihove pomisleke ter jim zagotoviti nadaljnjo podporo Parlamenta, da bi se pogajanja lahko hitro začela. To bo ključni korak k odpravi ovir za gospodarski razvoj in sodelovanje v obmejnih regijah.

Kar zadeva vpliv širitve na kohezijsko politiko EU, veljajo cilji kohezijske politike EU tudi v širši Uniji, tako v sedanjih kot prihodnjih državah članicah. V preteklosti se je kohezijska politika izkazala za uspešno pri prispevanju h koristim enotnega trga in njegovemu povečevanju, zmanjševanju teritorialnih razlik in spodbujanju navzgor usmerjene socialno-ekonomskega konvergence med državami članicami in regijami. Pri pripravi na širšo Unijo je potreben celovit razmislek o prihodnosti kohezijske politike. Vendar to ni prvič, da je EU pred širitvijo, zato lahko na podlagi svojih preteklih izkušenj zagotovimo, da bo politika EU še naprej uspešna. To bo predmet pregledov politike pred širitvijo, ki jih bo Komisija izvedla v začetku leta 2025.

6. Otoki, odseljevanje, pravica do prebivanja, najbolj oddaljene regije (člen 349 PDEU), stanovanja, ozemlja z geografskimi in naravnimi posebnostmi (člen 174 PDEU)

Unija v skladu s členom 174 PDEU namenja posebno pozornost reševanju izzivov v prikrajsanih regijah, zlasti tistih, ki so hudo in stalno prizadete zaradi neugodnih naravnih ali demografskih razmer. Katere konkretne ukrepe boste v duhu dejanske pravice do prebivanja sprejeli za boj proti odseljevanju, zlasti na podeželju in v manjših mestih, in kako boste obenem zagotovili enak dostop do osnovnih javnih storitev? Kako boste izboljšali regionalno povezljivost in stanovanjske razmere, da bi ljudem, ki živijo na otokih, v najbolj oddaljenih ter obrobni in čezmejnih regijah, omogočili, da ostanejo na teh območjih? Katere konkretne ukrepe boste predlagali za zmanjšanje birokracije ter za to, da bodo mala in srednja podjetja lažje dostopala do financiranja EU in do notranjega trga? Ali menite, da je čas, da Komisija razvije evropsko strategijo za otoke (pakt za otoke) in prometni program POSEI (program možnosti za oddaljene in otoške regije)?

Prepričan sem, da je treba upoštevati posebne gospodarske in socialne izzive otokov in najbolj oddaljenih regij, kot so stanovanja, promet, izobraževanje, zdravstveno varstvo, gospodarjenje z vodo in ravnanje z odpadki. Te regije se spopadajo z različnimi razvojnimi vprašanji, zaradi česar jih je težko obravnavati kot eno samo skupino. Kohezijska politika je vedno namenjala posebno pozornost otokom in najbolj oddaljenim regijam v skladu s Pogodbo in če bom potrjen za komisarja, bom to delo še naprej krepil.

Otoki so zelo raznoliki in se srečujejo z različnimi izzivi, med drugim z različnimi ravnmi gospodarske rasti in demografskih trendov, pri čemer na nekaterih otokih prebivalstvo raste, na drugih pa upada. Te posebne potrebe zahtevajo prilagojene pristope. Prav to pa bo omogočila kohezijska politika: spodbujanje nacionalnih in regionalnih programov za reševanje teh izzivov. Otoki bom še naprej podpiral s financiranjem, najboljšimi praksami in posebnimi teritorialnimi strategijami. Poleg tega bom sodeloval z drugimi komisarji in komisarkami in zagotovil, da se posebnosti otokov upoštevajo v vseh ustreznih politikah EU. V devetem kohezijskem poročilu Komisije so poudarjena velika tveganja, ki jih odseljevanje in staranje prebivalstva predstavljata za podeželska območja, majhna mesta in druge prikrajsane regije. Menim, da bi se morali osredotočiti na konkretne ukrepe za reševanje teh izzivov, da bodo državljani lahko ostali v svojih lokalnih skupnostih. Prvič, izboljšanje javnih storitev in kakovosti življenja, t. i. „pravica do prebivanja“ je odvisna od dostopa do osnovnih storitev, kot so zdravstveno varstvo, izobraževanje, stanovanja in javni prevoz. Zavzemal se bom za nadaljnje naložbe na teh področjih, da se prepreči odseljevanje in privabijo novi prebivalci, vključno z mladimi družinami in strokovnjaki. Drugič, odpravljanje digitalnega razkoraka je bistvenega pomena. Krepitev digitalne pismenosti in zagotavljanje zanesljivih spletnih storitev, vključno s hitrim internetom in omrežjem 5G, bosta okrepila konkurenčnost teh regij. To bo zmanjšalo odseljevanje ter omogočilo delo na daljavo in spletno izobraževanje, ponudilo nove priložnosti ter tako spodbudilo mlade strokovnjake in družine, da ostanejo na teh območjih ali se vrnejo nanje. Tretjič, podpora lokalnim gospodarstvom in spodbujanje inovacij sta ključnega pomena za ustvarjanje delovnih mest in ohranjanje mladih talentov. Spodbujanje podjetništva na podeželskih območjih bo ključnega pomena, pri čemer se bo še naprej podpiralo mala in srednja podjetja, trajnostno kmetijstvo in krožno gospodarstvo. Vzpostavitev inovacijskih ekosistemov v teh regijah lahko spodbudi gospodarsko odpornost in dolgoročno rast. Četrto, spodbujanje trajnostnega razvoja je ključna prednostna naloga kohezijske politike, zlasti v podeželskih in obmejnih regijah, s poudarkom na zelenem in digitalnem prehodu. Naložbe v energijo iz obnovljivih virov, trajnostni promet in varstvo okolja bodo izboljšale življenjske razmere in ustvarile nova zelena delovna mesta.

Bistveno je, da se podpora prilagodi regionalnim potrebam. Zagotovil bom, da bo kohezijska politika ostala prožna in lokalna ter prilagojena posebnim izzivom. S tesnimi partnerstvi med lokalnimi in regionalnimi organi lahko naložbe in reforme prilagodimo edinstvenim potrebam teh regij in zagotovimo, da nobena regija ne bo zapostavljena. Kar zadeva regionalno povezljivost in stanovanja, bom prednost namenil izboljšanju prometne in

digitalne infrastrukture, da se ljudem na otokih, v najbolj oddaljenih regijah ter obrobni in čezmejni regijah zagotovi, da ostanejo povezani s širšimi evropskimi vozlišči. Prometna povezljivost je ključna za dostop do delovnih mest, osnovnih storitev, izobraževanja in zdravstvenega varstva ter pretoka blaga. Sodeloval bom s komisarjem oziroma komisarko za promet, da bi z naložbami v trajnostno mobilnost in multimodalni prevoz izboljšali železniške povezave in povezave javnega prevoza med temi regijami in glavnimi evropskimi vozlišči.

Digitalna povezljivost je enako pomembna. Zavzemal se bom za naložbe v hitri internet in omrežje 5G v podeželskih, obrobni in čezmejni regijah, da bi olajšali delo na daljavo, spletno izobraževanje in digitalno zagotavljanje storitev ter povečali privlačnost teh območij za naložbe in prebivanje. Ključnega pomena je tudi obravnavanje izzivov mobilnosti v oddaljenih in otoških regijah.

Bistveno bo, da se osnovne storitve, kot so zdravstveno varstvo, izobraževanje in otroško varstvo, vključijo v naložbe kohezijske politike, da bi preprečili odseljevanje in povečali privlačnost teh regij za prebivalce. To bo doseženo s krepitvijo čezmejnega sodelovanja, omogočanjem skupnih storitev in spodbujanjem pametnih rešitev, kot sta telemedicina in e-učenje. Ti bodo dopolnjevali pobudo „Čista energija za otoke EU“, ki jo financira EU in ki otokom pomaga pri proizvodnji lastne trajnostne energije z nizkimi stroški ter tako otoškim skupnostim omogoča dostop do cenovno dostopne in trajnostne energije.

Za zagotovitev dejanske pravice do prebivanja bo potreben tudi dostop do kakovostnih delovnih mest, zlasti za tiste, ki so predolgo zunaj trga dela in iščejo nove priložnosti. Načrt za kakovostna delovna mesta, ki ga je treba pripraviti skupaj s socialnimi partnerji, je konkretna pobuda v zvezi s tem, zato bom podpiral izvršno podpredsednico oziroma izvršnega podpredsednika za ljudi, spretnosti in pripravljenost. Kar zadeva dostop do storitev in zlasti osnovnih storitev, bo imela prihodnja strategija EU za boj proti revščini strateško vlogo, tudi pri obravnavanju teritorialnih vidikov revščine.

Kohezijska politika bo še naprej prispevala k cenovno dostopnim in trajnostnim stanovanjem. Prizadeval si bom za uvedbo prožnosti v zakonodajo, da bi državam članicam omogočil podvojitev kohezijskih naložb v cenovno dostopna stanovanja. Naložbe bi lahko vključevale prenovo obstoječega stanovanjskega fonda, izboljšanje energijske učinkovitosti in podpiranje novega razvoja, prilagojenega regionalnim potrebam. Novi evropski Bauhaus lahko zagotovi dragocen okvir za to delo. Mestom in deležnikom bomo zagotovili tudi tehnično pomoč in krepitev zmogljivosti, s čimer bomo zagotovili vključevanje stanovanjskih projektov v širšo mestno infrastrukturo. Hkrati bo izvršni podpredsednik oziroma izvršna podpredsednica za čisti, pravični in konkurenčni prehod vodil revizijo pravil o državni pomoči, da bi omogočili podporne ukrepe za stanovanja, zlasti za cenovno dostopna energetska učinkovita in socialna stanovanja.

Zavezujem se, da se bom zavzemal za prilagojeno lokalno podporo, da se bodo v prihodnji kohezijski politiki upoštevale posebne potrebe regij. Sem spada poenostavitev postopkov prijave in poročanja, ki bodo zmanjšali upravno breme za mala in srednja podjetja, skrajšanje upravnih postopkov ter lajšanje dostopa do financiranja EU in sodelovanja na enotnem trgu za lokalna podjetja. Zgodnje sodelovanje z lokalnimi in regionalnimi organi je bistveno za uskladitev financiranja EU z razmerami na lokalni ravni. Pobude, kot sta evropska podjetniška mreža (EEN) in evropska platforma za sodelovanje grozdov, zagotavljajo ključno podporo malim in srednjim podjetjem, saj jim pomagajo pri obvladovanju zapletenih predpisov, zagotavljanju financiranja EU in povezovanju s poslovnimi partnerji. Evropska podjetniška mreža ima ključno vlogo v oddaljenih regijah, saj ponuja prilagojene smernice o programih, kot sta Obzorje Evropa in InvestEU. Prav tako olajšuje čezmejna partnerstva, s čimer malim in srednjim podjetjem omogoča, da vstopijo na nove trge in učinkoviteje razširijo svoje poslovanje.

Spodbujal bom tudi stalen dialog z deležniki in zagotovil, da se mehanizmi financiranja odzivajo na njihove spreminjajoče se potrebe in da se vsa ozka grla hitro odpravijo. To stalno sodelovanje bo zagotovilo, da otoki in obrobne regije, vključno z najbolj oddaljenimi regijami, ne bodo zapostavljeni pri razvojnih prizadevanjih EU.

Kohezijska politika spodbuja vse države članice in regije, da podpirajo svoje otoke. Poleg tega so podeželska območja na otokih zajeta v dolgoročni viziji za podeželska območja in njenem akcijskem načrtu za podeželje ter paktu za podeželje. V zvezi s predlaganim prometnim programom POSEI bo moja prednostna naloga, da se predpreučijo novi rešitve čim bolj izkoristijo obstoječa orodja in opredelijo vrzeli.

7. Naravne nesreče, izredne razmere

Evropa doživlja vse več in vse hujše vremenske nesreče, kot so ekstremne temperature, nevihte, poplave na celinskih in obalnih območjih, suše in požari v naravi. Kako bi učinkoviteje pristopili k reševanju takojšnjih in dolgoročnih posledic tovrstnih nesreč? Kako bi izboljšali dodeljevanje proračunskih sredstev, upravičenost in

upravljanje sedanjega Solidarnostnega sklada EU? Katere druge posebne ukrepe, tudi v zvezi s preprečevanjem, bi predlagali za boj proti naravnim nesrečam v prihodnjem večletnem finančnem okviru za obdobje po letu 2027, pri čemer bi ohranili glavni namen kohezijske politike? Katere ukrepe v zvezi z upravljanjem voda bi predlagali tako v zvezi s poplavami kot sušami, da bi ublažili njihov vpliv na najranljivejše regije? Ali bi poleg tega predlagali posodobitev strategij EU za zmanjšanje ranljivosti obalnih in gorskih območij zaradi podnebnih sprememb?

Izvoljena predsednica von der Leyen je v svojih političnih usmeritvah poudarila velika tveganja za našo varnost, ki so posledica podnebnih sprememb. Ekstremni vremenski pojavi s poplavami, požari in sušami pustošijo po večjih delih Evrope, in sicer v vseh letnih časih in po vsej Uniji. Predsednica se je zavezala evropskemu načrtu za prilagajanje podnebnim spremembam z izvajanjem posebnih ukrepov za preprečevanje naravnih nesreč. Če bom potrjen kot izvršni podpredsednik, bom sodeloval pri tem načrtu. Obravnavanje naravnih nesreč zahteva takojšnje ukrepanje in močan poudarek na nacionalnih, lokalnih in regionalnih preventivnih ukrepih. Prednost bodo še naprej imele sonaravne rešitve (ponovno pogozdovanje, mokrišča in druga zelena infrastruktura). Za učinkovito zmanjšanje tveganj morajo biti na vseh ravneh upravljanja vzpostavljene proaktivne strategije, podprte s ciljno usmerjenimi naložbami in reformami.

Kohezijska politika je trenutno največji vir financiranja EU za obvladovanje tveganja nesreč, ki se osredotoča na ukrepe za preprečevanje in pripravljenost v regijah po vsej EU, pri čemer je v programskem obdobju 2021–2027 za obvladovanje tveganja nesreč (zmanjšanje tveganja poplav in požarov, ekosistemski pristopi, naravna tveganja, ki niso povezana s podnebjem, in tveganja, ki jih povzroči človek) namenjenih 14 milijard evrov. Komisija je nedavno predlagala povečanje prožnosti skladov kohezijske politike, da bi se v primeru naravnih nesreč hitro zagotovila dodatna in učinkovita podpora.

Solidarnostni sklad EU (EUSF) je podpora po nesrečah, ki je na voljo le v primeru hudih nesreč, ter je konkreten evropski prispevek k nujnim ukrepom in ukrepom za obnovo. Solidarnostni sklad EU dopolnjuje nacionalna prizadevanja in jih ne nadomešča. Zato sta krepitev nacionalnih shem financiranja za obvladovanje tveganja nesreč in krepitev zmogljivosti na nacionalni ravni bistvena koraka. Države članice morajo biti opremljene za obvladovanje manjših nesreč in imeti zagotovilo, da je Solidarnostni sklad EU na voljo, kadar obseg nesreče presega njihove zmogljivosti. Okrepiti moramo solidarnostne ukrepe zaradi vse pogostejših nesreč, povezanih s podnebjem. Edini cenovno dostopen način je zagotovitev, da je vsaka naložba že oblikovana tako, da lahko vzdrži vplive podnebnih sprememb, saj je to veliko cenejše od obnove po nesrečah.

V zvezi z dolgoročnimi učinki se nameravam bolj posvetiti preventivnim ukrepom. Prednost bi bilo treba dati sonaravnim rešitvam. Ti ukrepi so učinkovito zmanjšali vpliv naravnih nesreč, hkrati pa prispevali k biotski raznovrstnosti in prilagajanju podnebnim spremembam.

Potreben je tudi celovit pristop h gospodarjenju z vodo, ki bo obravnaval preprečevanje poplav in blažitev suše. Medtem ko kohezijska politika že podpira ukrepe v zvezi z gospodarjenjem z vodo, morajo biti načrti za obvladovanje tveganja nesreč oblikovani tako, da upoštevajo vplive podnebnih sprememb.

Naložbe v zaščito pred poplavami in odpornost na sušo morajo biti tesno usklajene z nacionalnimi in regionalnimi strategijami za obvladovanje tveganj. Okvir omogočitvenih pogojev je povečal učinkovitost teh naložb, zato bi morali preučiti načine za nadaljnjo prilagoditev teh pogojev posebnim potrebam posameznih držav članic in regij. To bi lahko vključevalo krepitev infrastrukture za odpornost proti ekstremnim vremenskim razmeram, izboljšanje sistemov zgodnjega opozarjanja in celovito vključitev ukrepov za prilagajanje podnebnim spremembam v lokalno in regionalno načrtovanje. Podnebne spremembe zaostrejuje obstoječo odročnost, kar prebivalcem obalnih, gorskih ali oddaljenih območij otežuje dostop do zdravstvenega varstva, izobraževanja in čiste vode. Izboljšanje prometne in digitalne infrastrukture ne bo le pomagalo ublažiti posledic naravnih nesreč, temveč bo tudi povečalo odpornost teh skupnosti.

Nazadnje, zaščita interesov in odpornosti obalnih skupnosti EU bo še naprej prednostna naloga, saj v obalnih skupnostih in regijah živi 40 % prebivalstva EU. Gospodarska škoda zaradi obalnih poplav v EU, ki trenutno znaša eno milijardo evrov letno, naj bi se zaradi globalnega segrevanja v prihodnjih letih močno povečala. V paktu za oceane bo pod vodstvom komisarja oziroma komisarke za ribištvo in oceane preučeno, kako je mogoče podpreti obalne skupnosti. Ta pakt bo spodbujal celosten pristop, ki bo vključeval okoljsko, gospodarsko in socialno razsežnost ter zagotovil, da bodo vsi deležniki, vključno z lokalnimi obalnimi skupnostmi in industrijami, vključeni v upravljanje oceanov. Vzpostavil bo okvir za zdrava, odporna in produktivna oceanska in obalna območja, s čimer se bo zmanjšala njihova ranljivost za podnebne spremembe.

Vprašanje Odbora za proračun

8. Kaj nameravate uvesti oziroma kako nameravate v praksi izpolniti zaupano vam nalogo, da bi kohezijsko politiko uskladili s širšimi prednostnimi nalogami EU, kako bi poskrbeli, da bo bolj osredotočena, enostavnejša in učinkovitejša ter da bo pomagala pri aktiviranju reform in spodbuditi naložb? Kako se bo kohezijska politika skladala z zahtevo novoizvoljene predsednice po političnem pristopu k naslednjemu dolgoročnemu proračunu EU? Če naj bi izvajanje temeljilo na načrtih za vsako državo, ki bodo ključne reforme povezali z naložbami, kako boste zagotovili zadostno prožnost in obenem poskrbeli za jasno revizijsko sled, jasno evropsko dodano vrednost z vidno čezmejno razsežnostjo pri porabi, saj naj bi bile v to vključene regionalne in lokalne oblasti? Kako boste poskrbeli za dejansko stroškovno učinkovitost in za to, da bo imel Parlament pri izvajanju in spremljanju skladov enako vlogo kot Svet?

Izvoljena predsednica von der Leyen mi je zaupala nalogo, da kohezijsko politiko pretvorim v ključno gonilo reform in naložb EU. Menim, da je to priložnost za posodobitev in okrepitev vloge kohezijske politike z zmanjševanjem gospodarskih, socialnih in teritorialnih razlik, spodbujanjem navzgor usmerjene konvergence, krepitevijo produktivnosti, inovacij in konkurenčnosti ter podpiranjem regionalnih in lokalnih organov. Zavežujem se, da bom zagotovil, da bo kohezijska politika usklajena s širšimi prednostnimi nalogami EU, da bo enostavnejša in bolj osredotočena ter da bo še naprej prinašala oprijemljive koristi za naše državljane in podjetja.

Čeprav je spodbujanje ekonomske, socialne in teritorialne kohezije samo po sebi cilj Unije, mora biti kohezijska politika v celoti usklajena s strateškimi prednostnimi nalogami EU, vključno s konkurenčnostjo, zelenim in digitalnim prehodom ter gospodarsko in socialno odpornostjo. S tem bo zagotovljeno, da ob naših prizadevanjih za močnejšo in bolj trajnostno Evropo nobena regija, bodisi mestna, podeželska ali najbolj oddaljena, ne bo zapostavljena. Naslednji večletni finančni okvir bo edinstvena priložnost za to.

Partnerstvo z regionalnimi in lokalnimi organi bo v središču prihodnje kohezijske politike. Ti organi so ključni za zagotovitev, da se lahko naše politike zanesejo na široko prevzemanje odgovornosti ter da so naše naložbe dobro usmerjene in učinkovite na terenu. V poslanici mi je bilo izrecno naloženo, naj posebno pozornost namenim vključevanju regionalnih in lokalnih organov. Če bom potrjen kot izvršni podpredsednik, bom vzdrževal tesen dialog z vsemi ustreznimi regionalnimi in lokalnimi organi, da se ugotovijo morebitne ovire za dostop do sredstev EU, pri čemer bom posebno pozornost namenil njihovem tesnemu sodelovanju, s čimer se bo podprlo prevzemanje odgovornosti in izvajanje naložb in reform na terenu.

Glede na priprave na naslednji večletni finančni okvir in za zagotovitev dobre osredotočenosti kohezijske politike bomo tesno sodelovali z nacionalnimi, regionalnimi in lokalnimi organi. Z osredotočanjem na skupne prednostne naloge EU, kot so zmanjševanje razlik, spodbujanje ekonomske, socialne in teritorialne kohezije ter krepitev konkurenčnosti, bomo zagotovili merljiv učinek naših naložb. V ta namen bom sodeloval z državami članicami in zagotovil, da se bodo kohezijska sredstva uporabila za podporo ključnim reformam na področju javnih storitev, izobraževanja, zdravstvenega varstva, prometa in digitalne povezljivosti. Te reforme bodo ustvarile pogoje, ki so potrebni za uspeh podjetij in za močnejšo rast skupnosti, zlasti v regijah, ki so izpostavljena tveganju, da zaostanejo.

Kohezijska politika bo tudi še naprej spodbujala čezmejno sodelovanje kot bistveni del evropskega povezovanja. Kohezijska politika bo z izboljšanjem prometa, digitalne povezljivosti in javnih storitev izboljšala povezljivost med regijami ter prispevala k socialni koheziji in gospodarski rasti.

Enostavnejša kohezijska politika bo pripomogla tudi k zmanjšanju upravnega bremena in izboljšanju učinkovitosti. Poleg tega bo učinek dosežen s povečanjem kohezijskih sredstev za privabljanje dodatnih zasebnih in nacionalnih naložb. Ta pristop ne bo le povečal učinka finančnih sredstev EU, temveč bo tudi zagotovil, da bo vsak evro, porabljen iz kohezijskega proračuna, prinesel jasno evropsko dodano vrednost ter spodbujal konvergenco in konkurenčnost na vseh območjih.

Kohezijska politika mora biti bolj osredotočena in strateška, vendar je za uspeh bistvena prožnost.

Hkrati moramo ohraniti jasno revizijsko sled in zanesljiv finančni nadzor. Kohezijske politike bodo izpolnjevale najvišje standarde zaščite finančnih interesov EU. Kohezijska politika mora zagotoviti stroškovno učinkovitost, vsaka naložba pa mora pokazati svojo evropsko dodano vrednost. Zato sem zavezan ohranjanju strogih mehanizmov spremljanja in ocenjevanja, ki zagotavljajo preglednost, odgovornost in učinkovitost pri uporabi sredstev EU. Evropski parlament bo imel ključno vlogo pri nadzoru izvajanja kohezijske politike, pri čemer bo zagotavljal popolno spoštovanje demokratičnega nadzora.

Vztrajal bom pri pristopu, ki zagotavlja pregleden pretok informacij in bo na voljo za sodelovanje na visoki ravni med institucijami v celotni fazi izvajanja.

Vprašanje Odbora za ekonomske in monetarne zadeve

Izvajanje mehanizma za okrevanje in odpornost

9. Ali menite, da je bil mehanizem za okrevanje in odpornost glede na stopnje črpanja njegovih sredstev dovolj hiter in ciljno usmerjen, da bi mogel spodbuditi gospodarstvo po kovidni krizi? Kako boste kot pristojni komisar zagotovili čim učinkovitejšo porabo sredstev mehanizma za okrevanje in odpornost? Ali si boste prizadevali za povrnitev sredstev, prenesenih na države članice, kjer naložbe najverjetneje ne bodo zaključene do leta 2026? Ali menite, da je mehanizem za okrevanje in odpornost precedens za reševanje kriz in znatnih vrzeli v financiranju?

Menim, da je mehanizem za okrevanje in odpornost omogočil hitro in ciljno usmerjeno spodbujanje gospodarstva po krizi zaradi COVID-19. Dejansko je bilo državam članicam do konca avgusta 2024 že izplačanih več kot 40 % sredstev, dodeljenih v okviru tega mehanizma, skoraj 50 % nepovratnih sredstev in več kot 30 % posojil. Take stopnje črpanja sredstev v primerjavi s preteklimi programi porabe EU še nismo zabeležili.

Mehanizem za okrevanje in odpornost je na več načinov odločilno prispeval k podpiranju gospodarskega okrevanja po pandemiji. Po krizi zaradi COVID-19 javne naložbe niso ostale le stabilne, temveč so se dejansko povečale s 3 % BDP v letu 2019 na 3,5 % BDP v letu 2023, pri čemer je skoraj polovico te rasti spodbujala podpora EU, zlasti mehanizem za okrevanje in odpornost. Poleg tega je že sama napoved instrumenta NextGenerationEU v letu 2020 skupaj z drugimi nacionalnimi ukrepi in ukrepi politike EU prispevala k zmanjšanju razmikov v donosnosti državnih obveznic. Hkrati je imelo predhodno financiranje v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost ključno vlogo pri zagonu okrevanja EU, saj je državam članicam zagotovilo takojšen dodaten fiskalni manevrski prostor, ki je imel po pandemiji stabilizacijsko vlogo, model izvajanja mehanizma, ki nagrajuje napredek pri izvajanju, pa je državam članicam zagotovil trajno finančno podporo.

Vendar mehanizem za okrevanje in odpornost ni bil le krizni instrument, temveč tudi instrument za povečanje odpornosti EU ter okrepitev naših gospodarstev in družb ter njihovo pripravljenost na prihodnost. Mehanizem za okrevanje in odpornost je spodbudil gospodarstvo, hkrati pa podpiral konvergenco, saj je bil njegov ključ dodelitve prilagojen tako, da je bila podpora osredotočena na države članice z nižjimi dohodki in ranljivejše države članice, ki jih je pandemija najbolj prizadela. Poleg tega je zahteva, da morajo načrti za okrevanje in odpornost obravnavati vse ali pomemben del izzivov, določenih v specifičnih priporočilih za države, omogočila, da se je mehanizem za okrevanje in odpornost osredotočil na specifične potrebe vsake države članice, hkrati pa podpiral skupne prednostne naloge EU.

Kot je bilo analizirano v vmesni oceni, je bil mehanizem za okrevanje in odpornost zelo učinkovit pri podpiranju skupnih prednostnih nalog EU in izvajanju ključnih, dolgo pričakovanih strukturnih reform. Ambiciozni načrti za okrevanje in odpornost so spodbudili napredek v vseh šestih stebrih, ki opredeljujejo področje uporabe mehanizma, zlasti pri zelenem in digitalnem prehodu ter socialno-ekonomski koheziji.

Vendar ta prizadevanja še zdaleč niso končana. Najboljši način, da se zagotovi čim bolj učinkovita uporaba mehanizma, je pomoč državam članicam, da v celoti izpolnijo svoje zaveze do leta 2026. To je naša skupna odgovornost in ključni prihodnji izziv za države članice in Komisijo. Zato bom, če bom potrjen kot izvršni podpredsednik, tesno sodeloval s komisarjem oziroma komisarko za gospodarstvo in produktivnost, da bi države članice do roka za odhodke leta 2026 uresničile dogovorjene reforme in naložbe, določene v načrtih za okrevanje in odpornost, kot je navedeno v moji poslanici. Cilj je in ostaja doseči popolno izvajanje zavez in s tem celotno izplačilo sredstev, dodeljenih v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost.

Ne smemo pozabiti, da mehanizem za okrevanje in odpornost že po svoji obliki vsebuje jasna pravila in trden okvir, ki temelji na smotrnosti. Financiranje mehanizma za okrevanje in odpornost je povezano z rezultati. Napredek držav članic pri izvajanju reform in naložb se meri z mejniki in cilji, ki so ustrezno porazdeljeni skozi celotno življenjsko dobo instrumenta, da bi se izvajanje spremljalo ob upoštevanju jasnih izhodišč in ciljev, ki jih je treba doseči. Mehanizem za okrevanje in odpornost ta napredek nagrajuje z izplačilom zneskov, povezanih z doseganjem mejnikov in ciljev.

S približevanjem končnemu roku leta 2026 bo Komisija stalno ocenjevala, ali države članice izpolnjujejo svoje zaveze ter ali je verjetnost, da bodo končni mejniki in cilji do takrat doseženi. V nasprotnem primeru bom v skladu s sedanjim zakonodajnim okvirom z zadevnimi državami članicami sodeloval pri tem, kako prilagoditi njihove

načrte in zagotoviti, da bodo sredstva osredotočena na enako ambiciozne alternativne naložbe, ki jih bo mogoče dokončati v življenjski dobi mehanizma. Če se bo kljub tem prizadevanjem še vedno štel, da nekateri od zadnjih mejnikov ali ciljev ne bodo zadovoljivo doseženi, ustrezno izplačilo ne bo izvedeno.

V naslednjih petih letih je cilj Komisije, da postane „Komisija naložb“, kot je v političnih usmeritvah navedla izvoljena predsednica von der Leyen. V prejšnjem mandatu je Evropa začrtala ambiciozen program posodobitve. Instrument NextGenerationEU zagotavlja znatno spodbudo za naložbe in prispeva k sprostitvi financiranja, potrebnega za zeleni, digitalni in socialni prehod. Na podlagi mehanizma za okrevanje in odpornost smo se seznanili s potrebo po enostavnosti in prožnosti, hitrosti in strateški osredotočenosti naše porabe. Vendar smo pri tem tudi ugotovili, da je treba izboljšati vključevanje lokalnih in regionalnih organov, deležnikov in socialnih partnerjev ter sedanjí revizijski in kontrolni okvir. Te izkušnje bi se morale odražati v naših prihodnjih politikah financiranja.

Potreb Evrope po naložbah pa ne bo mogoče financirati samo z javnimi sredstvi. Kot je poudarjeno v poročilih Maria Draghija in Enrica Lette, bo morala večina teh naložb izvirati iz zasebnega sektorja. Čeprav ima tudi javni sektor odločilno vlogo pri določanju pravih okvirnih pogojev, npr. prek unije kapitalskih trgov, lahko EU zagotovi tudi spodbude in vzvode za zasebni sektor.

Vprašanje Odbora za zaposlovanje in socialne zadeve

10. V vaši poslanici je poudarjeno, da morajo imeti vsi državljani dejansko pravico do prebivanja, in sicer naj bi se to doseglo s podpiranjem tega, kar skupnosti potrebujejo, zlasti pa z bojem proti regionalnim razlikam. To se med drugim nanaša na politike zaposlovanja in socialne politike, vključno s socialno vključenostjo. Katere konkretne predloge in ukrepe predvidevate za reševanje tega izziva in za boljši dostop do kakovostnih socialnih služb in služb za zaposlovanje ter kako po vašem mnenju načrti mehanizma za okrevanje in odpornost prispevajo k temu cilju in splošneje k učinkovitemu izvajanju evropskega stebra socialnih pravic?

Zlasti glede na zavezo EU, da bo spodbujala deinstitucionalizacijo in zagotavljala, da bodo invalidi, otroci in druge ranljive skupine živeli z enakimi pravicami, kako nameravate zagotoviti, da bosta prihodnje financiranje EU in kohezijska politika dejansko podpirala storitve v skupnosti in cenovno dostopne stanovanjske rešitve? Kako nameravate pri tem sodelovati s komisarjskim kandidatom Jørgensenom?

Če bom potrjen, bom sprejel konkretne ukrepe za zagotovitev, da bo odpravljanje regionalnih razlik ostalo prednostna naloga v središču kohezijske politike. Z izboljšanjem dostopa do javnih storitev in zasebnih dejavnosti, kakovostnih delovnih mest, izobraževanja ter znanj in spretnosti, zdravja, prometa in digitalne povezanosti si bom prizadeval zagotoviti, da bodo imeli državljani dejansko pravico ostati v kraju, kjer so si ustvarili dom, in da bodo lahko ostali v svojih skupnostih. To bo vključevalo usmerjanje naložb v regije, ki se srečujejo z gospodarsko stagnacijo, odseljivanjem in razvojnimi pastmi, zlasti tiste, ki zaostajajo pri zelenem in digitalnem prehodu. Tesno bom sodeloval z lokalnimi in regionalnimi organi, da bi okrepil njihove upravne zmogljivosti za učinkovito upravljanje skladov in zagotovil, da bodo razvojne strategije prilagojene njihovim specifičnim potrebam.

Kar zadeva socialno razsežnost kohezijske politike, bom za uresničitev ambicioznih ciljev, navedenih v moji poslanici, še naprej gradil na načelih evropskega stebra socialnih pravic. Že v sedanjem programskem obdobju 2021–2027 imamo trdne temelje. Evropski socialni sklad plus (ESS+) zlasti prispeva k izboljšanju dostopnosti in kakovosti socialnih storitev v vseh regijah EU, zlasti za ranljive skupine in invalide.

V prihodnje je močna socialna razsežnost kohezijske politike bistvena za zagotavljanje dejanske pravice do prebivanja. Da bi to dosegli, bom tesno sodeloval z drugimi komisarji in komisarkami, zlasti z izvršno podpredsednico oziroma podpredsednikom za ljudi, spretnosti in pripravljenost. Dejavno bom sodeloval tudi s komisarko oziroma komisarjem za pripravljenost in krizno upravljanje ter enakost, da bi izboljšali dostop in storitve za invalide. Unija bi morala še naprej na terenu omogočati uresničevanje pravice invalidov do samostojnega življenja in vključevanja v skupnost. Tudi tu imajo sredstva EU pomembno vlogo pri podpiranju deinstitucionalizacije.

Gradil bom tudi na izkušnjah, pridobljenih v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost. Mehanizem je bistveno prispeval k socialni agendi EU in evropskemu stebru socialnih pravic, tudi na področju enakosti spolov in enakih možnosti. V okviru mehanizma je delež ukrepov, ki zajemajo socialno področje in prispevajo k evropskemu stebru socialnih pravic, znaten in znaša skoraj 163 milijard evrov, kar je več kot 25 % celotne finančne podpore za okrevanje in odpornost. Skoraj vsi nacionalni načrti na primer vključujejo ukrepe za okrepitev sistemov zdravstvenega varstva ter krepitev znanj in spretnosti, izobraževanja in usposabljanja. Številni nacionalni načrti

vključujejo tudi aktivne politike trga dela in ukrepe za povečanje učinkovitosti javnih zavodov za zaposlovanje. Večina nacionalnih načrtov za okrevanje in odpornost vključuje tudi ukrepe za izboljšanje socialne zaščite in socialnih storitev ter podpora pri dostopu do socialnih stanovanj.

Poleg tega je cenovna dostopnost stanovanj je za evropske državljane in državljanke velikega pomena in pričakujejo odločen odziv. Izvoljena predsednica von der Leyen je v političnih usmeritvah napovedala prvi evropski načrt za cenovno dostopna stanovanja. Če bom potrjen, bom tesno sodeloval s komisarjem oziroma komisarko za energijo in stanovanja pri vidikih, povezanih s stanovanjskimi izzivi. V skladu s svojo poslanico bom prispeval k novemu evropskemu Bauhausu in evropskemu načrtu za cenovno dostopna stanovanja, zlasti z dotokom likvidnih sredstev na stanovanjski trg in zagotovitvijo, da lahko države članice podvojijo načrtovane naložbe kohezijske politike v cenovno dostopna stanovanja. Z vidika kohezijske politike bo to delo tesno povezano z zagotavljanjem dejanske pravice državljanov do prebivanja.

Kakovost stavbnega fonda, ki je največji porabnik energije v Evropi, je ključna za doseganje naših podnebni in energetske ciljev ter za zmanjšanje življenjskih stroškov. Prenove so pomembna priložnost za izboljšanje energijske učinkovitosti in odpornosti stavb ter za povečanje razpoložljivosti življenjskega prostora, zlasti na mestnih območjih. Prenove sicer zahtevajo vnaprejšnje naložbe, vendar zmanjšujejo porabo energije in lahko odpravijo temeljne vzroke energijske revščine, ki je leta 2023 prizadela 10,6 % Evropejcev, ki niso mogli ustrezno ogrevati svojega doma. Energijska revščina bo obravnavana tudi v okviru strategije EU za boj proti revščini, in sicer s preučitvijo strukturnih ukrepov, zlasti energijske učinkovitosti pri stanovanjih in dostopa do energije iz obnovljivih virov.

Evropski sklad za regionalni razvoj in Kohezijski sklad že financirata gradnjo in obnovo cenovno dostopnih stanovanj, izboljšujeta energijsko učinkovitost in podpirata razvoj mest. V tem obdobju bosta to še nadaljevala, skupaj z drugimi instrumenti, kot je mehanizem za okrevanje in odpornost.

Vprašanje Odbora za promet in turizem

11. V skladu z ustrezno poslanico je predsednica von der Leyen prihodnjega izvršnega podpredsednika za kohezijo in reforme zadolžila, naj usmerja delo na področju trajnostne mobilnosti in turizma, da bi povezal različne dele Evrope in podprl uspešen enotni trg. V zvezi s tem naj bi bila vaša naloga podpreti delo prihodnjega komisarja za trajnostni promet in turizem. Kako nameravate nadaljevati to sodelovanje ter kakšna bi bila vaša strategija in prednostne naloge za promet in turizem? Kot izvršni podpredsednik, pristojen za kohezijsko politiko in regionalni razvoj, boste vplivali tudi na dokončanje omrežja TEN-T, za katerega je pristojen odbor TRAN. Kako bi zagotovili, da bo izvajanje omrežja TEN-T ustrezno financirano in podprto s kohezijsko politiko EU? Kakšna pa je po vašem mnenju vloga prometa kot orodja za socialno kohezijo in povezljivost, saj je promet tudi dejavnik za razvoj najbolj oddaljenih regij, otokov, podeželskih območij in mest, ter kako nameravate pristopiti k turizmu na teh območjih, da bi spodbudili odporen, trajnosten in konkurenčen turistični sektor?

Menim, da sta trajnostni promet in turizem ključna za krepitev kohezije in blaginje Evrope. Povezljivost je bistvena za zagotovitev pravičnega delovanja enotnega trga. Jamstvo, da imajo vsi državljani in podjetja, ne glede na to, kje se nahajajo, dostop do zanesljivega in cenovno dostopnega prevoza, ki bo zagotovil njihovo povezanost s preostalim delom EU in svetom na splošno, je predpogoj za gospodarski in družbeni razvoj ter preživetje ljudi.

Hkrati ima turizem pomembno teritorialno razsežnost in številne regije EU so od njega močno odvisne. Turizem je – če se razvija trajnostno – gonilo ekonomske in socialne kohezije evropskih regij, zlasti na oddaljenih in podeželskih območjih, kjer je lahko pomemben vir dohodka in preživljanja lokalnih skupnosti.

V tesnem sodelovanju s komisarjem za trajnostni promet in turizem bom podpiral prizadevanja za uskladitev politik EU z regionalnimi potrebami. To bo zagotovilo izpolnitev specifičnih izzivov vsake regije in hkrati spodbujalo gospodarsko rast, socialno vključenost in okoljsko trajnostnost. Skupaj bomo povečali učinek financiranja EU, da bi spodbudili zeleno in digitalno preobrazbo obeh sektorjev ter tako postali odpornejši in bolj pripravljeni na prihodnost. Zagotovili bomo, da bodo naložbe v trajnostni promet in turizem uravnotežile gospodarsko, socialno, kulturno in okoljsko razsežnost, kar bo regijam omogočilo enostavno vključevanje na enotni trg in sprostitev njihovega gospodarskega potenciala, hkrati pa podpiralo cilje EU na področju podnebne in teritorialne kohezije ter izboljšalo kakovost okolja. Poleg tega sem prepričan, da ima izboljšanje razpoložljivosti, dostopnosti in cenovne dostopnosti prometa ključno vlogo pri socialnem in gospodarskem razvoju ter koheziji. V zvezi s tem si bom prizadeval za zagotovitev širokega dostopa do cenovno dostopnih možnosti prevoza za vse Evropejce. Boj proti prometni revščini bo obravnavan tudi v okviru prve evropske strategije za boj proti revščini

pod vodstvom izvršne podpredsednice oziroma izvršnega podpredsednika za ljudi, spretnosti in pripravljenost in h kateri bom z veseljem prispeval.

Prvič, želim zagotoviti, da bo vzpostavitev omrežja TEN-T uspešna. Ključni cilj je dokončanje omrežja TEN-T v dogovorjenih rokih in povečanje odpornosti infrastrukture EU na naravne nesreče. To vključuje osredotočanje na države članice, ki zaostajajo pri razvoju infrastrukture in naložbah v nacionalne odseke TEN-T, da bi se izpolnili standardi EU in ustvarile povezave s čezmejnimi odseki. S temi naložbami bodo prednostno obravnavane možnosti trajnostnega prometa, s čimer se bo zagotovilo, da bo razvoj infrastrukture prispeval tako k teritorialni koheziji kot okoljski trajnostnosti. Če bom potrjen, si nameravam še naprej prizadevati za cenovno dostopno povezljivost, mobilnost in dostop do kritičnih storitev v regijah s slabimi prometnimi sistemi, kot so podeželske, obrobne, čezmejne in najbolj oddaljene regije, ter spodbujati trajnostno mobilnost na mestnih območjih.

Drugič, prizadeval si bom zagotoviti, da bo turizem imel pravično mesto v programih financiranja, obenem pa omogočal zadostno prožnost. Turizem je zaradi več vidikov lahko upravičen do podpore na različnih področjih politike in bi tudi moral biti upravičen do nje. Zlasti bom obravnaval izzive turizma v mestih, na otokih in v najbolj oddaljenih regijah. Namen je nadgraditi sedanje pobude za spodbujanje modelov trajnostnega mestnega turizma ter reševanje izzivov na področju povezljivosti, podnebnih sprememb in velike odvisnosti, pri čemer si je treba prizadevati za podporo diverzifikaciji gospodarskega modela in preskušanje novih rešitev. Nadaljeval bom tekoča prizadevanja za zagotovitev, da bodo naša turistična podjetja in kulturna prizorišča lažje našli možnosti financiranja, tudi na nacionalni in regionalni ravni.

Trdno sem prepričan, da bi morali strateški in celostni pristopi k reševanju izzivov obeh sektorjev koristiti naložbenim priložnostim, pri čemer bi se bilo treba osredotočiti na poenostavitev in upoštevati potrebe lokalnih deležnikov ter jih vključiti v opredelitev potrebnih ukrepov.

Naložbe v promet bi bilo treba vključiti v celovito prometno načrtovanje, ki bi zajemalo multimodalno kartiranje obstoječe in načrtovane infrastrukture, vključno s strategijami za trajnostno mobilnost in naložbami v omrežja TEN-T, s poudarkom na delovnih načrtih za evropske prometne koridorje TEN-T. Ta strategija bo pripomogla k učinkovitejšemu povezovanju regij z večjimi prometnimi omrežji, prispevala k dokončnemu oblikovanju enotnega trga in spodbujala gospodarski razvoj v skladu s strategijo za trajnostno in pametno mobilnost.

Turistične ukrepe bi bilo treba vključiti v širše strategije teritorialnega razvoja. Z naložbami v turizem, ki jih bomo povezali z lokalnimi razvojnimi načrti, strategijami pametne specializacije in pobudami za teritorialno sodelovanje, lahko zagotovimo, da bo turizem spodbujal lokalna gospodarstva ter prispeval k socialni koheziji in okoljski trajnostnosti. Ta pristop je dobro opredeljen v načrtu Pot prehoda v turizmu in Evropski agendi za turizem 2030. Za njegovo polno izvajanje je potreben strateški pristop na ravni EU, da se za isti cilj uporabijo vsa razpoložljiva orodja, od financiranja do politik.

Izjemno pomembno bo utrditi ključno vlogo trajnostnih prometnih in turističnih ekosistemov. Med pandemijo COVID-19 smo bili priča temu, kar se zgodi, ko turizma ni in je mobilnost ljudi omejena. To je uničujoče vplivalo na moč evropskega gospodarskega in družbenega tkiva. Oba sektorja sta si od takrat opomogla. Če bom potrjen, bo moja naloga na podlagi izkušenj iz tega okrevanja zagotoviti, da bo trajnostno in pravično. Zlasti pomembno bo zagotoviti, da bodo oddaljena območja ne le dobro povezana, temveč tudi, da bo promet ostal cenovno dostopen. Brez tega jim trajnostni turizem ne bo mogel koristiti.

Vprašanje Odbora za kmetijstvo in razvoj podeželja

12. Kako bi kot izvršni podpredsednik Evropske komisije uresničevali prečni cilj, ki zajema več njenih generalnih direktoriatov, da se je treba spoprijeti z vzroki in izzivi ohranjanja in izboljševanja življenja na podeželju? Kako bi zmanjšali razkorak med mesti in podeželjem, spodbudili razvoj infrastrukture, podprli digitalni prehod, olajšali dostop do storitev in na splošno napravili podeželska območja privlačnejša za kmete in podjetja? Kaj menite o paktu za podeželje in njegovem nadaljnjem razvoju? Kar zadeva financiranje, kako nameravate zagotoviti, da se bodo skladi in politike EU pri podpiranju podeželskih območij dopolnjevali in da bodo lokalnim deležnikom informacije res dostopne?

V celoti se strinjam s cilji dolgoročne vizije za podeželska območja EU. V tem dokumentu, usmerjenem v prihodnost, so opisani obstoječi izzivi za izboljšanje kakovosti življenja na podeželju in priložnosti, ki jih je treba še izkoristiti. Zagotoviti nameravam usklajevanje med različnimi sektorskimi politikami, ki vplivajo na podeželska območja, zlasti kohezijsko politiko in skupno kmetijsko politiko, ki dopolnjujeta socialno, ekonomsko in teritorialno kohezijo v Evropi ter prispevata k večji trajnostnosti v tem sektorju. Ključni vidik bi bil krepitev

preverjanja učinkov ukrepov na podeželje v okviru zakonodajnih in nezakonodajnih pobud Evropske komisije, kot je predlagal Evropski parlament na pobudo Odbora za kmetijstvo in razvoj podeželja v svoji resoluciji z dne 13. decembra 2022. Zavežujem se, da bom organiziral potrebno sodelovanje med komisarji za zagotovitev, da bodo gospodarski razvoj, konkurenčnost, trajnostnost in privlačnost podeželskih območij vključeni v prihodnje načrtovanje in proračunska prizadevanja.

Dostop do storitev, infrastrukture, digitalne povezanosti ter znanj in spretnosti so temelji za povečanje privlačnosti podjetništva na teh področjih, začeni s kmetijsko in živilsko industrijo, ki je z leti postala steber podeželja. Vendar se zlasti oddaljena in redko poseljena podeželska območja srečujejo s pomanjkanjem storitev. Zagotoviti moramo, da zdravstveno varstvo, izobraževanje in socialne storitve ne bodo postali razkošje. Zagotoviti bi morali, da bodo splošno dostopni javnosti, kot je predvideno v evropskem stebru socialnih pravic. Če bom potrjen, se zavežujem, da bom nadaljeval delo v zvezi z akcijskim načrtom dolgoročne vizije za podeželska območja EU, v katerem bi morali biti v središču ustanavljanje podjetij, podpora obstoječim podjetjem, izboljšanje storitev in podpora inovacijam, zlasti digitalni. Nacionalne in regionalne politike moramo uskladiti s prednostnimi nalogami in tokovi financiranja EU, da bi čim bolj povečali njihov učinek. To je mogoče doseči s spodbujanjem izvajanja celostnih strategij za podeželska območja na nacionalni in regionalni ravni, ki zagotavljajo celovito načrtovanje in sodelovanje med vsemi ravni upravljanja v skladu z vizijo za podeželje. Poskrbel bom za dialog s podeželskimi skupnostmi, zlasti s podeželsko mladino. Pakt za podeželje se je izkazal za pomemben forum za sodelovanje in sledi zgledu interakcije med deležniki v mestih. Dejavnosti pakta za podeželje so prispevale k okrepitvi glasu podeželja, omogočanju mreženja in spodbujanju ukrepov za podeželska območja. Glede na uspešen pristop pakta za podeželje se zavežujem, da ga bom še naprej podpiral ter ga po potrebi poglobljal in izboljševal.

Politike EU so danes opremljene s širokim naborom teritorialnih orodij in drugih instrumentov politike, ki so učinkoviti pri reševanju izzivov na podeželju, zlasti v okviru drugega stebra skupne kmetijske politike; ta vključuje programe (npr. LEADER), lokalni razvoj, ki ga vodi skupnost, ki je dokazal svojo dodano vrednost, pametne vasi in tudi strategije za celostni teritorialni razvoj. V prvem letu mandata bom preučil obstoječe stanje in ocenil, kako povečati učinkovitost sedanjih podpornih orodij, katerih namen je, da podeželske skupnosti in kmete spremljajo na poti k proizvodnim modelom, ki najbolj združujejo tri ravni trajnostnosti: socialno, gospodarsko in okoljsko.

Kohezijska politika zagotavlja tudi široko podporo podeželskim območjem, zlasti s celostnimi teritorialnimi intervencijami, vključno s tistimi, ki so namenjene krepitevi interakcij med mesti in podeželjem v okviru trajnostnega razvoja mest. Podeželska območja prejemajo tudi podporo za majhna mestna območja, ki delujejo kot oporne točke ter infrastrukturna in storitvena vozlišča za podeželska območja.

Ne glede na zasnovo naslednje strukture skladov EU, katere opredelitev je pred nami, moramo zagotoviti, da bodo potrebe podeželskega prebivalstva jasno opredeljene in ustrezno obravnavane ter da bodo v središču različnih politik. Treba je oceniti, kakšna je ciljna usmerjenost ukrepov v zvezi s podeželskimi skupnostmi. V zvezi s tem bo ključnega pomena, da se v prihodnjih skladih in politikah EU določijo specifični cilji in kazalniki za podeželska območja. K temu cilju bo prispevala okrepitev nedavno ustanovljene opazovalne skupine za podeželje. Ključno bo zagotoviti, da bodo vzpostavljena učinkovita orodja, ki bodo lokalnim in podeželskim deležnikom, začeni s kmeti in agroživilskimi proizvajalci, omogočila polno sodelovanje v tem procesu. Moja prednostna naloga bo krepitev njihove zmogljivosti za dostop do sredstev EU, obveščanje o obstoječih možnostih prek dejavnosti mreženja in pobud, kot je nabor orodij za financiranje EU za podeželska območja.

Vprašanje Odbora za ribištvo

13. Kako bi po vašem mnenju poskrbeli, da bi ribiški sektor postal odpornejši, bolj trajnosten in konkurenčen na svetovnem trgu, kako bi prispeval h generacijski pomladitvi ter koristil obalnim skupnostim in najbolj oddaljenim regijam ob hkratnem zagotavljanju kohezije teh območij in upoštevanju ciljev evropskega zelenega dogovora?

Prihodnost ribištva, kot gospodarskega sektorja in tudi kot privlačnega sektorja za mlade, je odvisna od zdravih oceanov, obilnih ribjih staležev ter zavezanosti varnosti in inovacijam. Vzpostavitev pravega ravnovesja med upravljanjem ribolovnih virov, varovanjem našega morskega okolja in vlaganjem v prihodnost ribištva bo ključnega pomena za zaščito dolgoročne sposobnosti preživetja ribiškega sektorja, zlasti flote za mali priobalni ribolov.

Če bom potrjen, bom komisarki oziroma komisarju za ribištvo in oceane pomagal pri njegovih nalogah.

Za povečanje odpornosti bi morali skladi kohezijske politike in Evropski sklad za pomorstvo, ribištvo in akvakulturo (ESPRA) še naprej prednost dajati naložbam v inovacije in modernizacijo v sedanjem pravnem

okviru. Prek sklada ESPRA bomo še naprej podpirali zeleni in digitalni prehod ter si prizadevali za ambiciozno ravnovesje med potrebno zaščito staležev rib in krepitvijo odpornosti sektorja. Skladi kohezijske politike in ESPRA imajo ključno vlogo pri reševanju edinstvenih izzivov, s katerimi se srečujejo obalne regije EU, tako sredozemske kot atlantske obale, ter najbolj oddaljene regije, ki so pogosto močno odvisne od ribištva. Ta območja so bolj občutljiva na gospodarska nihanja in okoljske spremembe, zato je bistveno zagotoviti ciljno usmerjeno podporo za zagotavljanje njihove odpornosti in razviti rešitve, ki zagotavljajo enakovredne proizvodne standarde s trgovinskimi partnerji tretjih držav. V teh regijah bomo še naprej prednostno obravnavali financiranje razvoja infrastrukture, in sicer z izboljšanjem povezljivosti in dostopa do trgov. Poleg tega bomo podprli ribiški sektor ter njegovo razogljičenje in digitalni prehod, pa tudi trajnostno akvakulturo in nove nastajajoče sektorje modrega gospodarstva, s čimer bomo obalnim skupnostim omogočili, da izkoristijo raznolikost gospodarstev. Če bom potrjen, bom posebno pozornost namenil odpravljanju socialnih in gospodarskih razlik v najbolj oddaljenih regijah. Skladi kohezijske politike in ESPRA lahko pomagajo spodbujati vključevanje, nuditi ciljno usmerjeno finančno pomoč malim ribičem in spodbujati projekte socialnih inovacij, ki ribištvo, zlasti mali ribolov, vključujejo v širše regionalne razvojne strategije.

Nazadnje, komisarja oziroma komisarko za ribištvo in oceane bom odločno podprl pri razvoju jasne vizije za odporen, trajnosten in konkurenčen ribiški sektor s cilji do leta 2040, pri uvajanju celostne, v prihodnost usmerjene in ambiciozne strategije za oceane prek evropskega pakta za oceane ter pri spodbujanju prednostne naloge Unije za zagotavljanje enakih konkurenčnih pogojev med EU in tretjimi državami.